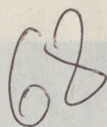

Και στο τέλος, αναδιάρθρωση

Του ΜΠΑΜΠΗ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Τον Δεκέμβριο 1989 εκτελέστηκαν ο κομμουνιστής δικτάτορας της Ρουμανίας και η σύζυγός του. Η τελευταία «μεγάλη» πράξη του Τσαουσέσκου ήταν η «τρέλα για την αποπληρωμή του εξωτερικού χρέους» της ωραίας αυτής χώρας. Ακόμη κι όταν δεν υπήρχε καύσιμο για τα ασθενοφόρα, τα οποία, λέγεται, είχαν εντολή να μην πηγαίνουν όσο ο ασθενής είχε περάσει τα εβδομήντα του χρόνια, το 1984, ο δικτάτορας κατάφερε να ισοπεδώσει το ιστορικό Βουκουρέστι και να κατασκευάσει ένα κυβερνητικό παλάτι 220 χιλιάδων τετραγωνικών. Ακόμη κι έτσι, η δικτατορία, ήδη από το καλοκαίρι 1989, είχε αποπληρώσει το εξωτερικό της χρέος (γύρω στα 10 δισ. δολάρια, μόλις, όταν το δικό μας είναι στα 280 δισ.) και είχε μετατρέψει το κρατικό έλλειμμα (5,3% του ΑΕΠ, το 1980) σε πλεόνασμα 6,5% στο τέλος εκείνης της δεκαετίας.

Ο λαός είχε λιμοκτονήσει, είχε εκδικηθεί και έβαλε μπροστά να ξαναχτίσει τη ζωή του. Επισκέφθηκαν, για λίγες ώρες το Βουκουρέστι, το 1984. Ξαναπήγα το 2003, όταν μια ακόμη ελληνική ράπεζα επένδυσε στο μέλλον του νέου κράτους, που ετοιμαζόταν για την ένταξη του, το 2007, στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Τα ιστορικά δυστυχήματα μπορεί να συμβούν. Η λατρεία του κρατισμού, η ιδεολογική αποκλήρωση και η υποτέλεια στο χρέος φέρνουν τους λαούς πιο κοντά σε παρόμοιες τραγωδίες.

Ευτυχώς για την Ελλάδα, δεν συντρέχει κανείς λόγος για να συμβεί οτιδήποτε από εκείνα που χρειάστηκε να αντιμετωπίσουν οι Ρουμάνοι. Χωρίς όμως αυτό να σημαίνει ότι δεν υπάρχουν κίνδυνοι. Αν η χώρα μας δεν ήταν μέλος της διεθνούς κοινότητας μέσω της Ευρωζώνης και του ΝΑΤΟ, αν δεν διέθετε ισχυρούς δημοκρατικούς θεσμούς κι αν ένα μεγάλο μέρος των πολιτών της δεν μισούσαν τον αυταρχισμό των «σωτήρων», ο κίνδυνος μιας εθνικής τραγωδίας θα ήταν στατιστικά υπαρκτός. Μικρό δείγμα μόνον, είναι αυτό που συμβαίνει όταν κόμματα, συνδικάτα και συντεχνίες διασφαλίζουν τα προνόμιά τους και, ταυτοχρόνως, διεκδικούν τη μεταφορά των βαρών στους ώμους των υπολοίπων. Μην ξεχνάτε ποτέ ότι ζείτε σε μια χώρα στην οποία κανείς και ποτέ δεν ζήτησε συγγνώμη ούτε για τα λάθη που έκανε και έφεραν τη χώρα ως εδώ, ούτε για την υποστήριξη του (όσοι την έδωσαν) στο καθεστώς Τσαουσέσκου ή σε άλλα όμοιά του.

Στις τελευταίες σελίδες της Τρίτης Έκθεσης των Εμπειρογνομόνων του ΔΝΤ υπάρχει και πάλι μια Ανάλυση Διατηρησιμότητας του Χρέους, της ικανότητας δηλαδή του κράτους να διατηρήσει τη χώρα εντός διεθνούς αγοράς. Οι αναλυτές εξετάζουν έξι παράγοντες που επηρεάζουν την έκβαση της μεγάλης μάχης με το χρέος. Αξίζει, επειδή δεν θα ακούσετε ποτέ κανέναν πολιτικό να μιλάει γι' αυτά σε κανένα παράθυρο δημοσιότητας, να γνωρίζετε αυτές τις παρατηρήσεις.

Το βασικό σενάριο, αν δηλα-

δή πάνε όλα όπως περιγράφονται στο Μνημόνιο, το ελληνικό χρέος θα αναλογεί στο 159% του ΑΕΠ το 2012 και θα περιοριστεί στο 130% το 2020. Με την πρόσφατη απόφαση της Ευρωζώνης, το πρόβλημα με την έξαρση υποχρεώσεων χρέους στη διετία 2013-14, εξομαλύνεται. Ομως, το βάρος του χρέους, παραμένει το ίδιο. Τι θα το επηρεάσει, προς το καλύτερο ή το χειρότερο;

Στην πρώτη περίπτωση, η οικονομία θα κινηθεί με χαμηλότερο ρυθμό κατά μία μονάδα του ΑΕΠ. Αυτό θα συμβεί λόγω των καθυστερήσεων και της έλλειψης «γενναιότητας» στο ζήτημα των διαρθρωτικών αλλαγών. Το χρέος αυξάνεται το 2020 σε 173% του ΑΕΠ. Αντιθέτως, ταχύτερη ανάπτυξη κατά μία μονάδα, ρίχνει το χρέος, για την ίδια περίοδο, στο 92%. Μέχρι στιγμής, βαδίζουμε πιο κοντά στο πρώτο -χειρότερο- σενάριο.

Δεύτερο πρόβλημα θα προκύψει αν το δημόσιο ταμείο υποχρεωθεί να απορροφήσει όλες τις κρατικές εγγυήσεις που έχει μοιράσει, συμπεριλαμβανομένων και όσων έχει χρησιμοποιήσει ο τραπεζικός τομέας (περίπου 85 δισ.). Το χρέος εκτινάσσεται στο 199% του ΑΕΠ μέχρι το 2020. Οι πιθανότητες πραγματοποίησης αυτού του σεναρίου μεγαλώνουν αν η Ελλάδα δεν κατορθώσει να επιστρέψει στις διεθνείς αγορές κεφαλαίων στη διάρκεια του 2012.

Τρίτη εκδοχή, είναι να υστερήσει η δημοσιονομική προσαρμογή, «περίπου κατά 1% του ΑΕΠ ετησίως, λόγω πολιτικών περιορισμών», όπως χαρακτηριστικά σημειώνεται στην Έκθεση. Το χρέος μειώνεται πιο σταδιακά, μέχρι το 142%.

Το επόμενο σενάριο υπολογίζει ότι το βασικό επιτόκιο υψώνεται κατά 2 εκατοστιαίες μονάδες, κάτι που είναι μάλλον πιθανό να συμβεί, καθώς η ΕΚΤ δείχνει διατεθειμένη να «προλάβει» τον πληθωρισμό, θα οδηγήσει σε άνοδο του χρέους μέχρι και το 141%.

Εισπράξεις όλου του ποσού των 50 δισ. από ιδιωτικοποιήσεις στην περίοδο 2011-15 θα μειώσουν το χρέος στο 134% το 2015, εξέλιξη που θα οδηγήσει σε μείωση μέχρι 112% το 2020.

Η τελευταία υπόθεση εργασίας, που κάνουν οι άνθρωποι του Ταμείου είναι να αντιμετωπίσει η οικονομία μας κάποιον συνδυασμό, δυσμενή, από όλα τα προηγούμενα. Καθυστερήση στη δημιουργία πρωτογενούς ταμειακού πλεονάσματος κατά δύο χρόνια, κατάρπωση εγγυήσεων 10 δισ., λιγότερα έσοδα ιδιωτικοποιήσεων και αύξηση επιτοκίων του ευρώ. Το 2015, το χρέος θα πετάξει στο 181%, θα «πέσει» στο 175% το 2020 και θα μειώνεται πολύ αργά από εκεί και πέρα.

Το συμπέρασμα είναι απλό: όποιο σενάριο και να επιβεβαιωθεί από τα παραπάνω, η Ελλάδα δεν έχει κερδίσει, μέχρι αυτή τη στιγμή, την επιστροφή της στις αγορές. Εκτός αν προηγηθεί μια συντεταγμένη, αξιόπιστη και πλήρως ελεγχόμενη αναδιάρθρωση χρέους. Κανείς δεν θα μας βοηθήσει αν εμείς, προηγουμένως, δεν δείξουμε πως μπορούμε να βοηθήσουμε τον εαυτό μας.